



Kontakty z Mediami  
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej  
**KOMUNIKAT PRASOWY nr 125/18**

Luksemburg, 4 września 2018 r.

Wyrok w sprawie C-80/17  
Fundo de Garantia Automóvel / Alina Antónia Destapado Pão Mole Juliana  
i Cristiana Micaela Caetano Juliana

**Pojazd, który nie został wycofany oficjalnie z ruchu i który jest zdolny do jazdy, powinien być objęty ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych, nawet jeśli jego właściciel, który nie ma już zamiaru go prowadzić, postanowił zaparkować go na terenie prywatnym**

*Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że w sytuacji gdy osoba, która podlegała obowiązkowi zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdu uczestniczącego w wypadku, uchybiła temu obowiązkowi, krajowa instytucja odszkodowawcza może wystąpić z roszczeniem przeciwko tej osobie, nawet jeśli nie ponosi ona odpowiedzialności cywilnej za wypadek*

Alina Antónia Juliana była właścicielką pojazdu mechanicznego zarejestrowanego w Portugalii. Z powodu problemów zdrowotnych zaprzestała prowadzenia tego pojazdu i przechowywała go na podwórzu swojego domu, przy czym nie podjęła urzędowych kroków w celu wycofania go z ruchu. W listopadzie 2006 r. syn A.A. Juliany wszedł w posiadanie pojazdu bez wiedzy i zezwolenia matki. Pojazd ten wypadł z drogi, wskutek czego śmierć ponieśli syn A.A. Juliany oraz dwie inne osoby, które znajdowały się w tym pojeździe jako pasażerowie. W momencie wypadku A.A. Juliana nie miała zawartej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wynikające z ruchu tego pojazdu (ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych). Fundo de Garantia Automóvel (ubezpieczeniowy fundusz gwarancyjny, Portugalia) wypłacił następcom prawnym pasażerów tego pojazdu odszkodowanie za szkody wynikające z wypadku. Uznawszy, że A.A. Juliana podlegała obowiązkowi zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem jej pojazdu i że uchybiła temu obowiązkowi, fundusz zażądał następnie na drodze sądowej, zgodnie z możliwością przewidzianą w prawie portugalskim, zasądzenia między innymi od A.A. Juliany zwrotu kwoty 437 345,85 EUR, którą wypłacił on na rzecz następców prawnych pasażerów. A.A. Juliana podniosła, że nie była odpowiedzialna za szkodę oraz że zważywszy na fakt, iż przechowywała pojazd na podwórzu swego domu i nie miała zamiaru wprowadzenia go do ruchu, nie była zobowiązana do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych.

Pierwsza dyrektywa w sprawie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych<sup>1</sup> stanowi, że odpowiedzialność cywilna odnosząca się do ruchu pojazdów normalnie przebywających na terytorium państw członkowskich powinna być objęta ubezpieczeniem. Druga dyrektywa w sprawie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych<sup>2</sup> przewiduje utworzenie

<sup>1</sup> Dyrektywa Rady 72/166/EWG z dnia 24 kwietnia 1972 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności (Dz.U. 1972, L 103, s. 1), zmieniona dyrektywą 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. (Dz.U. 2005, L 149, s. 14) (zwana dalej „pierwszą dyrektywą”).

<sup>2</sup> Druga dyrektywa Rady 84/5/EWG z dnia 30 grudnia 1983 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów silnikowych (Dz.U. 1984, L 8, s. 17), zmieniona dyrektywą 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. (Dz.U. 2005, L 149, s. 14). Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/103/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem

instytucji mającej za zadanie wypłacanie odszkodowań za szkody majątkowe lub szkody na osobie spowodowane między innymi przez pojazd, w stosunku do którego nie spełniono obowiązku ubezpieczenia. Państwa członkowskie mogą ustanowić przepisy regulujące zaspokajanie roszczeń przysługujących tej instytucji wobec osoby odpowiedzialnej za spowodowanie wypadku i innych ubezpieczycieli lub organów zabezpieczenia społecznego zobowiązanych do wypłaty odszkodowania poszkodowanym.

W tym właśnie kontekście Supremo Tribunal de Justiça (sąd najwyższy, Portugalia), rozpatrujący skargę kasacyjną wniesioną przez Fundo de Garantia Automóvel, postanowił zwrócić się z pytaniami do Trybunału Sprawiedliwości. Przede wszystkim ów sąd zastanawia się, czy zawarcie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych jest obowiązkowe, gdy odnośny pojazd – w związku z decyzją jego właściciela, który nie ma już zamiaru go prowadzić – pozostaje zaparkowany na terenie prywatnym. Następnie sąd portugalski dąży do ustalenia, czy druga dyrektywa stoi na przeszkodzie uregulowaniom krajowym, które przewidują, że instytucja odszkodowawcza ma prawo wystąpić z roszczeniem przeciwko osobie, która podlegała obowiązkowi zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z ruchu pojazdu, który spowodował szkody podlegające pokryciu przez tę instytucję, ale nie zawarła w tym celu umowy, nawet jeśli osoba ta nie ponosi odpowiedzialności cywilnej za wypadek, w ramach którego wystąpiły te szkody.

**W ogłoszonym dzisiaj wyroku Trybunał orzekł, że zgodnie z pierwszą dyrektywą zawarcie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych jest obowiązkowe, gdy dany pojazd jest w dalszym ciągu zarejestrowany w państwie członkowskim i jest zdolny do jazdy, lecz w związku z decyzją jego właściciela, który nie ma już zamiaru go prowadzić, pozostaje zaparkowany na terenie prywatnym.**

Trybunał uważa przede wszystkim, że pojazd, który nie został wycofany z ruchu w sposób zgodny z prawem i który jest zdolny do jazdy, odpowiada pojęciu „pojazdu” w rozumieniu pierwszej dyrektywy, w związku z czym nie przestaje podlegać obowiązkowi ubezpieczenia określonego w tej dyrektywie z tego tylko względu, że jego właściciel nie zamierza już go prowadzić i unieruchomił go na terenie prywatnym. Pojazd A.A. Juliana przebywał normalnie na terytorium jednego z państw członkowskich (Portugalii), w którym był nadal zarejestrowany. Ponadto ów pojazd był sprawny. Na tej podstawie Trybunał dochodzi do wniosku, że pojazd ten podlegał faktycznie obowiązkowi ubezpieczenia przewidzianemu w pierwszej dyrektywie. Trybunał dodaje, że fakt, iż A.A. Juliana zaparkowała pojazd na terenie prywatnym, mianowicie na podwórzu swego domu, zanim jej syn wszedł w jego posiadanie, i że nie miała już zamiaru go prowadzić, nie ma w tym względzie żadnego znaczenia.

Następnie Trybunał orzekł, że **druga dyrektywa nie stoi na przeszkodzie uregulowaniom, które – tak jak ustawa portugalska – przewidują, że instytucja odszkodowawcza (w niniejszej sprawie Fundo de Garantia Automóvel) ma prawo wystąpić z roszczeniem nie tylko przeciwko osobie odpowiedzialnej lub osobom odpowiedzialnym za spowodowanie wypadku, ale również przeciwko osobie, która podlegała obowiązkowi zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z ruchu pojazdu, który spowodował szkody, lecz nie zawarła w tym celu umowy, nawet jeśli osoba ta nie ponosi odpowiedzialności cywilnej za wypadek, w ramach którego wystąpiły te szkody.**

Wprawdzie **prawodawca Unii** zamierzał zachować prawo państw członkowskich do ustanowienia przepisów regulujących kwestię roszczeń przysługujących instytucji odszkodowawczej (w niniejszej sprawie Fundo de Garantia Automóvel) w szczególności wobec „osoby odpowiedzialnej lub osób odpowiedzialnych za spowodowanie wypadku”, jednak **nie zharmonizował on różnych aspektów dotyczących roszczeń takiej instytucji (zwłaszcza kwestii określenia innych osób, przeciwko którym można by wystąpić z takim roszczeniem),**

---

pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności (Dz.U. 2009, L 263, s. 11) uchylili między innymi dyrektywy pierwszą i drugą. Niemniej jednak, zważywszy na moment zaistnienia okoliczności faktycznych, przy badaniu sprawy należy wziąć pod uwagę te dwie ostatnie dyrektywy.

**wobec czego aspekty te podlegają prawu krajowemu każdego państwa członkowskiego.** Wynika stąd, że prawo krajowe może przewidywać, że w sytuacji gdy właściciel pojazdu uczestniczącego w wypadku uchybił ciążącemu na nim obowiązkowi ubezpieczenia tego pojazdu, wspomniana instytucja odszkodowawcza może wystąpić z roszczeniem nie tylko przeciwko osobie odpowiedzialnej lub osobom odpowiedzialnym za spowodowanie wypadku, ale również przeciwko temu właścicielowi, niezależnie od tego, czy ponosi on odpowiedzialność cywilną za wypadek.

---

**UWAGA:** Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

---

*Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.*

*[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.*

*Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793*